

VERSLAG

Overlegforum tussen de Vlaamse Regering en 'de Verenigde Verenigingen'

datum: 28 februari 2018

locatie: kabinet van Vlaams minister-president Geert Bourgeois

aanwezig:

voor de Vlaamse overheid:

- de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, voorzitter
- de heer Mark Andries, kabinetschef van de minister-president van de Vlaamse Regering

- mevrouw Agna Smisdom, departement Kanselarij en Bestuur, secretaris

voor 'de Verenigde Verenigingen':

- de heer Jan Baeck, directeur vrijwilligerswerk en dienstverlening Gezinsbond
- de heer Dirk Van de Poel, directeur interprofessionele werking ABVV
- mevrouw Sandra Rosvelds, hoofd studiedienst beweging.net
- mevrouw Inge Geerardyn, stafmedewerker 'de Verenigde Verenigingen'
- de heer Bart Verhaeghe, stafmedewerker 'de Verenigde Verenigingen'

verontschuldigd:

- mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering
- de heer Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering
- mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering
- de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Minister-president Bourgeois heet 'de Verenigde Verenigingen' welkom. Hij verontschuldigt zijn collega's.

Op de agenda staat het 'Gezamenlijk actieplan 2018-2019'. Dit document kwam tot stand in twee stappen: 'de Verenigde Verenigingen' maakte een eerste voorstel, een bespreking op een interkabinettenwerkgroep leidde tot enkele aanpassingen.

Tijdens het Overlegforum wordt het resulterende ontwerp van actieplan (*bijlage 1*) overlopen en wordt op een aantal elementen dieper ingegaan.

1. Samen het verenigingsleven promoten en de 'reconversie' ervan ondersteunen

- Hervorming vennootschaps- en vzw-wetgeving

'de Verenigde Verenigingen' volgt de hervorming van de vennootschaps- en vzw-wetgeving op de voet.

Voor de zomer van 2017 ging de organisatie meermaals in rechtstreekse dialoog met minister Geens, wat leidde tot een aantal 'verenigingsvriendelijke' aanpassingen.

Sinds het Zomerakkoord is die rechtstreekse dialoog weggevallen, maar tracht 'de Verenigde Verenigingen' via partnerorganisaties (zoals bv. Sociale en de Hoge Raad voor Vrijwilligers) nog een aantal aanpassingen in de tekst te laten doorvoeren. Die tekst moet nog voor een nieuwe lezing naar de ministerraad, en naar het parlement.

'de Verenigde Verenigingen' brengt de Vlaamse Regering op de hoogte van twee amendementen die werden ingediend op het luik ondernemingsrecht dat al voorligt in de Kamer:

- 1) De organisatie vindt het belangrijk dat bij de oprichting van een ondernemingsrechtbank ook rechters worden voorzien met kennis over de specifieke eigenheid van vzw's.

- 2) 'de Verenigde Verenigingen' vraagt om een codex met de (nieuwe) regelgeving die betrekking heeft op vzw's. Die regelgeving bevindt zich immers verspreid over verschillende wetteksten, wat de transparantie niet ten goede komt en de toepassing bemoeilijkt.

'de Verenigde Verenigingen' heeft de indruk dat er bij de federale overheid draagvlak is voor het invullen van de eerste wens, maar niet voor het aanmaken van een codex. 'de Verenigde Verenigingen' stelt dat zij zelf natuurlijk ook kan zorgen voor een codex, maar dat het beter zou zijn dat de federale overheid deze opdracht opneemt, en dit met het oog op het garanderen van rechtszekerheid.

'de Verenigde Verenigingen' vraagt aan de Vlaamse Regering om mee aan te dringen bij de federale overheid om beide vermelde aandachtspunten te realiseren.

De minister-president informeert of 'de Verenigde Verenigingen' over een nota beschikt die de vragen kadert. Dit is inderdaad het geval. Er wordt afgesproken dat 'de Verenigde Verenigingen' die nota aan de Vlaamse Regering bezorgt (*bijlage 2*) en dat die bekijkt welke verdere stappen eventueel mogelijk zijn.

In het kader van dit dossier, neemt 'de Verenigde Verenigingen' ook een informerende rol op. De organisatie zorgt in samenspraak met de verenigingssectoren voor heldere informatie over de hervormingsplannen, op maat van verenigingen. Die informatieverstrekking zal uiteraard toenemen wanneer de wettekst finaal is.

'de Verenigde Verenigingen' heeft ook oog voor de eventuele impact van de hervorming op aanverwante rechtsdomeinen, in het bijzonder fiscaliteit

- Hybridisering

'de Verenigde Verenigingen' organiseert een intervisiemoment voor middenveldorganisaties over het hoe en waarom van samenwerking met bedrijven. Indien relevant volgen nadien nog verdere richtlijnen en informatie over goede praktijken.

- Verbindende rol van het middenveld

Naar aanloop van de verschillende verkiezingen die tijdens de komende jaren in het verschiet liggen, zal 'de Verenigde Verenigingen' het middenveld op een positieve manier in beeld brengen. Hierbij zal de focus liggen op de verbindende rol van het middenveld en wordt maatschappelijk ondernemerschap sterk belicht. Dit alles gebeurt via diverse vormen: via filmpjes en publicaties, over debatten en panelgesprekken, tot overleg met partijvoorzitters. Hierbij is er uiteraard ook aandacht voor het bereiken van lokale beleidsmakers naar aanleiding van de lokale verkiezingen later dit jaar.

De minister-president erkent het belang van de verbindende rol van het middenveld, en stelt dat die op het lokale niveau eveneens erg belangrijk is. Hij wijst er voorts op dat het thema 'eenzaamheid' wellicht nog in omvang zal toenemen, hetgeen ook een lokale bekommernis is. Hij wijst ook in dit kader op de relevantie van de verbindende rol van het middenveld.

- Nieuw statuut verenigingswerk

'de Verenigde Verenigingen' is bezorgd over het nieuwe statuut m.b.t. onbelast bijverdienen dat momenteel op het federale beleidsniveau in de pijplijn zit, in het bijzonder om de impact ervan op verenigingen en vrijwilligerswerk. De organisatie vraagt zich bovendien af hoe dit statuut zich zal verhouden tot andere statuten. De houding van het verenigingslandschap tegenover het nieuwe statuut en de bijhorende lijst met functies, is niet eenstemmig. Wellicht zal ook de impact verschillen naargelang de sector.

De minister-president stelt dat het statuut initieel is ontworpen met de sportsector voor ogen. Bij de opname in het Zomerakkoord bleek dat de scope erg verruimd was.

Voor de Vlaamse Regering is het belangrijk dat het vrijwilligerswerk zuiver blijft. Dit moet dan ook een aandachtspunt zijn in de evaluatie die wordt voorzien.

De minister-president geeft aan dat er vanuit de Vlaamse Regering reeds amendementen zijn ingediend en opgenomen. Hij verwijst hierbij naar amendementen van minister Gatz en van minister Vandeuren.

'de Verenigde Verenigingen' pleit ervoor om het nieuwe statuut gefaseerd in te voeren, zodat er weloverwogen en goed omkaderd kan worden tewerk gegaan. De organisatie stelt voor om de wet in eerste instantie toe te passen in die sectoren die vragende partij zijn – niet toevallig sectoren die al lang en grondig hebben nagedacht over inzet en impact van het nieuwe statuut.

Bij de andere sectoren is het aangewezen dat er eerst grondig wordt onderzocht of en hoe de uitrol best gebeurt. Ook de functielijst die deel uitmaakt van het wetsontwerp, dient in dit kader onder de loep te worden genomen.

Een dergelijke oefening kan pijnpunten blootleggen. Dit kan aanleiding geven tot het voorstellen van amendementen op het huidige voorstel of tot inspiratie voor een eventuele reparatiewet.

De minister-president zal vrijdag e.k. op de wekelijkse bijeenkomst van de Vlaamse Regering voorstellen aan zijn collega's om binnenkort samen te komen met 'de Verenigde Verenigingen' om het te hebben over 3 punten:

- eventuele inhoudelijke amendementen;
- het voorstel van een gefaseerde invoering van het nieuwe statuut;
- de verdere opvolging en evaluatie.

Mevrouw Rosvelds pleit ervoor om ook oog te hebben voor het 'derde luik' van de ontwerpwetgeving, de digitale platformen.

2. Een langdurig traject starten in functie van de uitwerking van 'slimme maatregelen'

'de Verenigde Verenigingen' blijft participeren in de strategische werkgroep van het project 'Slimme subsidies' die wordt georganiseerd door het agentschap Informatie Vlaanderen.

Wat betreft het slim delen van (school)infrastructuur, organiseert 'de Verenigde Verenigingen' een aantal afsluitende activiteiten: in mei komen er twee excursies naar goede voorbeelden, in april wordt samen met uitgeverij Politeia de wegwijzer gepubliceerd die 'de Verenigde Verenigingen' eerder al in digitale versie ontsloot, op 12 juni ten slotte komt er een studiedag voor scholen, lokale besturen en verenigingen. Deze studiedag is een initiatief van 'de Verenigde Verenigingen', i.s.m. de VVSG en AGION.

3. Samen vereenvoudigen voor wederzijdse efficiëntie en vertrouwen

• Impactgericht werken

In het kader van 'impactgericht werken' zal 'de Verenigde Verenigingen' een intervisiegroep opstarten. Die zal zich buigen over de vragen 'waar willen wij als verenigingen het verschil maken?' en 'hoe maken we dit meetbaar?'.

De vraag aan de Vlaamse overheid is hoe de koppeling kan gemaakt worden tussen deze denkoefening en regelgeving. Een geslaagd voorbeeld is de nieuwe regelgeving over de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen.

'de Verenigde Verenigingen' stelt dat goede regelgeving aanspoort om bij de evaluatie duiding te geven over impact. De minister-president merkt op dat er wel moet worden opgepast dat dit niet zorgt voor

nieuwe ongewenste druk op de verenigingen wegens een grote graad van complexiteit. De uitdaging is om te komen tot de combinatie van een goede kwantitatieve meting en voldoende aandacht voor kwaliteitsaspecten, en dit zonder overdreven werklust.

De minister-president geeft aan dat bij Welzijn blijkbaar wordt gewerkt met het CAIMER-model, dit voor de wetenschappelijke evaluatie van de projecten geïntegreerd breed onthaal. CAIMER staat voor: Context, Actoren, Interventies, Mechanismen en Resultaten.

De minister-president is zelf niet vertrouwd met dit model, maar daar waar traditionele evaluaties vaak de focus leggen op harde outputindicatoren, focust deze evaluatievorm blijkbaar op 'wat werkt, voor wie, waarom en onder welke omstandigheden'.

De minister-president wijst 'de Verenigde Verenigingen' op de bepalingen over experimentwetgeving in het nieuwe bestuursdecreet dat momenteel voorligt. Hij geeft aan dat dit misschien mogelijkheden biedt voor verenigingen om nieuwe praktijken op het vlak van impactgericht werken en evalueren uit te testen in een specifieke sector, dit met het oog op het uitwerken van nieuwe evaluatiemodellen. 'de Verenigde Verenigingen' vindt dit een interessante suggestie en zal ze verder onderzoeken.

- Slim geregeld

'de Verenigde Verenigingen' inspireert lokale besturen die administratieve last willen beperken voor hun organisaties. Zij ontwikkelde in dit kader in 2017 een wegwijzer. In maart volgt de website www.slimgeregeld.be. Deze informatie wordt extra in de verf gezet in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen. Daarnaast werkt 'de Verenigde Verenigingen' in samenwerking met de bestuurscholen een begeleidingsaanbod uit voor lokale besturen. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de resultaten van de geplande thema-audit bij de lokale besturen.

De minister-president vindt dit een goed initiatief. Hij merkt op dat eigenlijk alle gemeenten ermee zouden moeten bereikt worden. 'de Verenigde Verenigingen' stelt dat zij geen participatie of gebruik van werkwijzen kan opleggen, maar wel vaststelt dat de timing goed zit: er wordt een traject aangeboden bij de start van de nieuwe bestuursperiode.

- Digitaal verenigingsloket

Digitalisering biedt veel mogelijkheden op het vlak van het bestrijden van regulitis, ook voor lokale verenigingen. 'de Verenigde Verenigingen' is vragende partij voor een 'verenigingsloket', naar analogie met het geplande burgerloket en het ondernemingsloket. Wat het verenigingsloket betreft, loopt er momenteel een verkennend onderzoek dat wordt gecoördineerd vanuit het departement CJM. Het agentschap Informatie Vlaanderen focust op de technische aspecten. 'de Verenigde Verenigingen' is hier nauw bij betrokken, en uiteraard prima geplaatst om een belangrijke rol te spelen in het maken van een behoeftenanalyse.

In dat kader organiseerde de organisatie op 21 februari een kleinschalig denkmoment waaraan zowel verenigingen als beleidsactoren participeerden. Vanuit het agentschap Informatie Vlaanderen werd het opzet van het burgerloket uitgelegd als opstap om de mogelijkheden van een verenigingsloket te bespreken. Bij de aanwezigen was er erg veel enthousiasme, ook bij de VVSG. Er blijven echter nog een heleboel vragen uit te klaren, bv. 'hoe feitelijke organisaties registreren?'.

De minister-president peilt naar de haalbaarheid van een dergelijk verenigingsloket. Hij verwijst hierbij naar de grote verscheidenheid aan lokale regelgeving. 'de Verenigde Verenigingen' licht toe dat het niet de bedoeling is om de lokale praktijk te stroomlijnen, maar wel om een webomgeving te creëren waarin alle relevante informatie van en voor verenigingen gecentraliseerd wordt. Deze informatie kan dan als een 'zwevend profiel' meereizen met de gebruiker wanneer die van de ene Vlaamse/lokale website naar de andere surft, formulieren invult en bijkomende informatie opvraagt. 'de Verenigde Verenigingen' gelooft dat de introductie van een verenigingsloket een stimulus kan zijn voor lokale besturen om te digitaliseren.

Er wordt opgemerkt dat ook Digipolis aanwezig was op het denkmoment en veel expertise aan te bieden heeft.

De minister-president vraagt zich af of het zinvol zou zijn indien er vanuit Vlaanderen een raamcontract zou worden aangeboden waarvan lokale besturen gebruik kunnen maken om hun eigen digitale systemen op te zetten. De minister-president zal informeren of het agentschap Informatie Vlaanderen het wenselijk en mogelijk acht om een dergelijk raamcontract te organiseren.

4. Vlaanderen en verenigingen in België/Europa

- Federale wetgeving 'pakketreizen'

'de Verenigde Verenigingen' kaart de nieuwe federale wetgeving m.b.t. 'pakketreizen' aan. Deze wet is een omzetting van een Europese richtlijn. Momenteel worden er door de FOD Economie 'guidelines' voorbereid voor de toepassing van de wet. 'de Verenigde Verenigingen' vreest dat de specificiteit van niet-commerciële reisorganisaties onvoldoende gekend is bij de auteurs. Zij vraagt of de Vlaamse Regering kan helpen om haar bekommernissen in het vizier te krijgen van de federale beleidsverantwoordelijken.

Vanuit organisaties uit verscheidene verenigingssectoren werd gezamenlijk al een brief gestuurd naar de bevoegde federale instanties. 'de Verenigde Verenigingen' zal die brief bezorgen aan de Vlaamse Regering (*zie bijlage 3*). Die zal bekijken of ze zich achter de boodschap kan scharen. Zo ja, zal de minister-president minister Peeters contacteren.

- Europese dossiers met impact op verenigingen

'de Verenigde Verenigingen' heeft oog voor transversale Europese dossiers en regelgeving die een impact kunnen hebben op het verenigingsleven. De organisatie stelt vast dat het Europese denkkader vaak vertrekt vanuit de erkenning van en aandacht voor overheden en ondernemingen. In het slechtste geval leidt dit tot beslissingen met een (ongewild) negatieve impact op 'blinde vlek' verenigingen. Het zou dan ook nuttig zijn indien er op Europees niveau een juridisch statuut zou komen voor verenigingen. De politieke beweegruimte op het Europese niveau (en dan in het bijzonder binnen de Raad) is echter te smal om nu al binnen de Europese Commissie hierrond een initiatief op te zetten dat een redelijke kans op slagen zou hebben. Wat wél haalbaar is, is het via de Commissie promoten van goede praktijken bij lidstaten.

'de Verenigde Verenigingen' zal zich verder buigen over dit alles. Zij zal in dit kader onder andere een 'collegagroep' oprichten met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren. Daarnaast verricht ze momenteel (met medewerking van (internationale) academici) onderzoek naar de randvoorwaarden en obstakels voor een Europees statuut voor verenigingen (en de alternatieven daarop).

De minister-president wijst op de mogelijkheid van het 'Europees burgerinitiatief' waarbij burgers een oproep kunnen doen aan de Europese Commissie om een wetsvoorstel in te dienen over een onderwerp waarvoor de EU wetgevingsbevoegdheid heeft. De minister-president voegt er meteen aan toe dat het vinden van steun van één miljoen EU-burgers uit minimaal 7 van de 28 EU-landen, uiteraard niet evident is.

De minister-president suggereert aan de Verenigde Verenigingen om een onderhoud te vragen bij Frans Timmermans, eerste vicevoorzitter bij de Europese Commissie. Minister-president Bourgeois participeerde onlangs samen met de heer Timmermans aan een 'Europees burgerdialoog' en acht het waarschijnlijk dat de heer Timmermans zal open staan voor de opmerkingen en ideeën van 'de Verenigde Verenigingen'.

5. Samen doelgericht vooruitgaan

'de Verenigde Verenigingen' informeren naar de stand van zaken in het kader van de implementatie van Visie 2050. Er wordt afgesproken dat de nota 'Visie 2050 en de 7 transitieprioriteiten' aan het verslag wordt toegevoegd (*bijlage 4*). Die nota werd opgemaakt voor het VESOC-overleg op 31 januari 2018 en bevat een stand van zaken.

6. De relatie tussen de Vlaamse overheid, (boven)lokale overheden en (lokale) verenigingen

Samen met CSI Flanders organiseert 'de Verenigde Verenigingen' in 2018 focusgroepgesprekken met lokale middenveldorganisaties, gevolgd door gesprekken met lokale ambtenaren en bestuurders. De idee is om te peilen naar de onderlinge relatie en hoe men die ziet evolueren. In augustus is er ook een conferentie gepland. Dit alles moet leiden tot inzichten waarmee na de verkiezingen verder wordt mee aan de slag gegaan.

7. Een integraal participatief beleid

In het kader van het implementatieplan bij het witboek 'Open en wendbare overheid' gaf 'de Verenigde Verenigingen' aan dat zij geïnteresseerd is om nader betrokken te worden bij de uitwerking van zeven projecten. 'de Verenigde Verenigingen' krijgt de garantie dat dat effectief zal gebeuren. Momenteel zitten die projecten in een fase waarbij actoren binnen de Vlaamse overheid aan de slag zijn in werkgroepen om intern de nodige informatie te verzamelen en afstemming te voorzien. In een volgende fase worden ook 'externen' betrokken, waaronder 'de Verenigde Verenigingen'.

Wat het thema van advies en consultatie betreft, geeft de minister-president door dat de wens bestaat om te komen tot systemen waarbij overleg, advies en consultatie beter kunnen worden georganiseerd. Het is belangrijk dat er meer pro-actief en flexibel kan worden gewerkt. Momenteel zijn processen sterk 'gebetonneerd'. Dat geldt trouwens ook voor het Vlaamse systeem van collegiale besluitvorming dat op dat vlak erg verschilt van het Nederlandse.

De minister-president nodigt 'de Verenigde Verenigingen' uit om mee na te denken over manieren om de praktijk van overleg en advies te verbeteren.

'de Verenigde Verenigingen' merkt op dat het alvast positief is dat er tegenwoordig binnen de Vlaamse overheid steeds meer met conceptnota's wordt gewerkt. Wel valt op dat er niet altijd evenveel wil of ruimte lijkt om inbreng toe te laten en met de opmerkingen aan de slag te gaan.

8. Vrijwilligerswerk

'de Verenigde Verenigingen' informeren naar de stand van zaken i.v.m. de oprichting, de aansturing en het takenpakket van een Vlaams expertisecentrum vrijwilligerswerk.

Wat het expertisecentrum betreft, is er momenteel een nieuwe overeenkomst in de maak met het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, dat ondersteund wordt in het kader van het Participatiedecreet. Ook Welzijn, dat eveneens subsidieert, is bij de opmaak van deze overeenkomst betrokken. Het is de bedoeling dat het steunpunt de extra 'expertisecentrum-taken' zal opnemen die vermeld staan in de nota m.b.t. het gecoördineerd vrijwilligerswerk die op 22 december 2017 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Minister Gatz heeft zich geëngageerd om vanaf 2018 bijkomende financiering te voorzien die een opschaling van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk moet mogelijk maken. Voor de collectieve polis 'vrijwilligersverzekering' worden alvast vroegere provinciale middelen herschikt en ingezet.

Wat de opvolging betreft: die gebeurt voor de Vlaamse Regering door het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid (HOV), waar ook 'de Verenigde Verenigingen' deel van uitmaakt. De rol van het HOV in dit kader is logisch: het expertisecentrum krijgt immers een belangrijke rol in de uitvoering van het gecoördineerd vrijwilligersbeleid.

9. Goedkeuring actieplan

De Vlaamse Regering en 'de Verenigde Verenigingen' keuren het actieplan 2018-2019 goed.

Bijlagen:

Bijlage 1. Gezamenlijk actieplan 2018-2019

Bijlage 2. Nota van 'de Verenigde Verenigingen': 'De hervorming van de wetgeving voor vennootschappen en verenigingen – impact, vragen en bezorgdheden'

Bijlage 3. brief van organisaties aan de federale regering met aandachtspunten in het kader van de nieuwe reiwetgeving

Bijlage 4. Nota 'Visie 2050 en de 7 transitieprioriteiten' met een stand van zaken, opgemaakt voor het VESOC-overleg op 31 januari 2018